

moeten voldoen. Dat zal in den regel voor de middenstanders geen bezwaar zijn. Ook zou met de geneeskundigen kunnen worden overeengekomen, dat zij, indien x grooter is dan y , met een op overeengekomen wijze geregelde percentsgewijze vermindering van honorarium genoegen nemen. Ik gaf daarvan een voorbeeld in het stukje van 10 April 1915 in dit *Tijdschrift*. Ik zal hier niet verder over onderlinge verzekering uitweiden, maar spreek den wensch uit, dat, indien de algemeene vergadering tot de oprichting van een middenstands-commissie besluit, ook aan die commissie worde opgedragen het vraagstuk van onderlinge verzekering te onderzoeken en eventueel in daarvoor bijzonder geschikte afdelingen een proef daarmede te nemen. Het komt mij voor, dat, bij de goede organisatie van onze Maatschappij, een bijzonder orgaan als de middenstands-commissie overbodig is, omdat haar taak best door de afdelingsraden en districtsraden kan worden vervuld. Voor het oprichten van onderlinge verzekeringsinstellingen zijn die raden echter niet geschikt. Ook moge de algemeene vergadering wel overwegen, dat zulk een middenstands-commissie door reizen verblijfkosten harer leden veel kosten zal veroorzaken. Dat verdient bepaaldelijk de aandacht in dezen tijd, nu de in het huishoudelijk reglement der Maatschappij voorgeschreven vergaderingen der districtsraden om kosten te sparen niet gehouden worden.

Op dezelfde wijze als voor de betaling der kosten van geneeskundige en specialistische hulp zou ook een onderlinge verzekering voor de betaling der kosten van ziekenhuisverpleging gesloten kunnen worden.

Leiden, 21 October 1917.

A. VAN RHIJN.

INSTITUUT VAN BIJSTERVELD—TUINSTRAS.

Dezer dagen kwam mij het onderstaande tweetal „attesten” in handen, die met een maand tusschenpooze aan dezelfde patiënte waren verstrekt, in het „instituut” erboven vermeld.

Instituut van „BIJSTERVELD—TUINSTRAS”, *Haringvliet 51, Rotterdam.*

L. S.

Pat. is lijdende aan bronchitis, tusschenpoozende benauwdheden, kortademigheid, vol gevoel in de luchtwegen, enz.. Pat. moet voorzichtig zijn voor kouvatten, zich vooral niet blootstellen aan plotselinge verkoeling. Niet vermoeien. Geen alcohol of bier gebruiken. Kalm leven, niet driftig maken. Slapen in droge frissche kamer.

Achtend,

Arts.

(was get.) J. TUINSTRAS (handtekeningstempel).

Instituut van „BIJSTERVELD—TUINSTRAS”, *Haringvliet 51, Rotterdam.*

L. S.

Pat. is lijdende aan storingen in het zenuwstelsel, met de gevolgen daaraan verbonden. Tusschenpoozende binnenkoorts, prikkelbaarheid, storing in de spijsverteringsfunctiën en algemeen gevoel van zwakte of matheid.

Leefregel: Geen alcoholische dranken, specerijen, of te veel vleesch. Weinig thee, koffie en aardappelen. Zorgen voor voldoende nachtrust, kalm leven, voldoende lichaamsbeweging, afleiding en voor frissche lucht. Goede voeding, eieren, visch, fruit, bouillon en matig melk drinken.

Achtend,

Arts.

(was get.) J. TUINSTRAS, (handtekeningstempel).

Deze stukken waren met een schrijfmachine vervaardigd en droegen geen enkele aanwijzing van naam of adres der betrokken patiënte. De eronder geplaatste handteekening was met een stempel vervaardigd. Wellicht liggen deze kostelijke documenten in stapeltjes gereed, waardoor het verschil in „diagnose” in de beide stukken kan worden verklaard; een misgreep in den letterlijken zin is immers vergeeflijk.

Wel vermakelijk is, dat de eenige bijzonderheid, die de patiënte vertoonde, niet was opgemerkt; de 34-jarige vrouw, wie het gold, was namelijk *zwanger* (thans 7 maanden). Van den huisarts vernam ik nog, dat zij een *uterus bicornus* had.

De patiënte moet maandelijks in het „instituut” verschijnen en telkens drie gulden achterlaten, voor een arme stakker als zij geen kleinigheid. Een zwangerschap duurt slechts 9 maanden; zou daarin misschien de verklaring te zoeken zijn, dat het verband der klachten met de bestaande zwangerschap in het „instituut” miskend werd?

Voor „bevoegden”, zooals de meeste lezers van dit *Tijdschrift*, spreken deze attesten boekdeelen; onbevoegden, zooals de drie H.s, zullen dezen nonsens even gretig slikken als de blinde, wiens glaucoom dezer dagen, toen er nog zeer goed redding mogelijk was, in het „instituut” werd behandeld als „aderverkalking”. Leve de vrije uitoefening enz.!

Rotterdam, 18 October 1917.

H. WEVE.

BERICHTEN.

Wetten, Besluiten, Officiële verslagen, enz.

Staatsbegrooting 1918.

Bij het negende hoofdstuk der staatsbegrooting over 1918, departement van waterstaat, wordt voorgesteld om aan de controleerende geneeskundigen der rijksverzekeringsbank kleinere districten te geven, waarmede naar de overtuiging van het bestuur dier bank en van den medischen adviseur het toezicht op de getroffen en zeer zou zijn gebaat. Op dien grond wordt voorgesteld het korps controleerende geneeskundigen met 13 ambtenaren uit te breiden, hetgeen een uitgaaf vordert van f 39000.— De standplaatstoelagen zullen in verband met deze uitbreiding van den geneeskundigen dienst in meer gevallen behooren te worden toegekend; derhalve is die post verhoogd van f 3525.— tot f 4000.— De kosten van bijstand aan controleerende geneeskundigen ondergaan daarentegen een vermindering door deze uitbreiding; het plan bestaat echter in 1918 te doen bewerken een letsel-nomenclatuur-klapper, waarvan de onkosten ten deele onder deze post vallen; dientengevolge bedraagt deze post toch nog f 37000.— tegen f 49000.— voor 1917.

Onderwijs voor zwakzinnigen.

Bij de *Nederlandsche Staatscourant* 1917, n°. 208 zijn in een afzonderlijk bijvoegsel opgenomen de verslagen over het jaar 1916 betreffende de van rijkswege gesubsidieerde gemeentelijke en bijzondere scholen voor zwakzinnigen.

Het aantal dezer gesubsidieerde scholen voor zwakzinnigen is in 1916 wederom met één vermeerderd; den 16den Mei 1916 is nl. te Deventer een openbare school voor buitengewoon onderwijs geopend met een aantal van 47 leerlingen, waarbij in den loop van het jaar nog één kwam, zoodat op 31 December het aantal 48 bedroeg. Zij zijn verdeeld over drie klassen. Door de hoofden der scholen waren 66 leerlingen aangewezen als vermoedelijk in aanmerking komend voor deze school; het geneeskundig-paedagogisch onderzoek van dezen werd verricht door de beide schoolartsen met het benoemde hoofd der school. Het enkele geneeskundig onderzoek der leerlingen geschiedde door de beide schoolartsen. Reeds nu kan omtrent de uitkomsten van het onderwijs getuigd worden, dat bij enkele leerlingen een zichtbare verandering heeft plaats gehad; het zelfvertrouwen nam toe en als gevolg daarvan werd de lust tot werken grooter en hun optreden flinker. In de school is een badkamer aanwezig, waar de leerlingen een stortbad kunnen krijgen. Het willekeurig schoolverzuim was gering en bepaalde zich tot één enkel gezin.